

Haantjes kijken in Falsterbo

Denemarken lag toch niet in de eurozone, dus wij deden er iets langer over. Maar voor een beetje liefhebber van goede vogeltrek valt 10 uur reizen nog steeds ontzettend mee. Pieter van Eijks nieuwste aanwinst, een tweedehands Toyota Starlet, hield zich uitstekend, mijn cd-tje van Aretha Franklin kwam goed uit de speakers, en voor het donker arriveerden we op de beste plek voor vogeltrek in West-Europa: een golfbaantje op het schiereiland van Falsterbo, het meest zuidwestelijke puntje van Zweden. Er joeg een stevige wind over het kaalgeschoren gras en drie treurige golfers laadden hun golfclubs in de achterbak van hun auto op het parkeerterreintje. "Dus dit is nu de beroemde plek", vroeg ik. "Dit is de beroemde plek", beaamde Pieter.

Toen ik de volgende morgen opstond was mijn eerste gedachte "hoe ziet het weer eruit". Pieter had zijn hand al aan het handvat van het slaapkamerraam om naar buiten te kijken. Bij het ontgrendelen sloeg meteen een rukwind onder het raam, dat met een klap openzwaaide. Dit was zeker een zuidwester kracht 5, als het niet meer was. "De windrichting is wel goed", zei ik nog.

Aangekomen op de telpost stelden we ons op in de luwte van een flinke aangeplante rozenstruik, net als een handvol aanwezige Zweedse vogelaars. Een kalme Zweed in blauw windjack kwam aanlopen, aan zijn opschrijfboekje duidelijk herkenbaar als de hoofdteller. Hij werd geassisteerd door een tweede man in een dikke jas die ooit oranje was, maar nu verweerd was tot een waterig soort roze. Hij had plakkerig halflang haar en een blonde baard, en keek onrustig uit zijn ogen. Iedereen schikte in totdat er plaats was voor hun twee stoeltjes op de beste plek voor de rozenstruik.

We hadden vier dagen uitgetrokken voor ons Falsterbo-tripje, dan had je altijd wel een goede dag zo in de tweede week van oktober, de beste tijd voor doortrek van vinkachtigen. Gezien de harde wind hadden we weinig verwachtingen van onze eerste dag, maar daarmee bleken we toch het unieke Falsterbo te onderschatten. Er was leuke trek van eenden, die door de harde tegenwind gedwongen werden laag te vliegen, mooi in het zicht van de vogelaars. Zo vlogen er die ochtend 3700 Pijlstaarten, 3650 Eiders, 1400 Smienten, 1400 Brandganzen en 275 Middelste Zaagbekken voorbij. Ook 21 Smellekens en 3 Slechtvalken trokken zich weinig aan van de wind. Erg leuk was de twijfel die je zag bij kleine groepjes vinkachtigen als ze aankwamen bij de punt van het schiereiland. Vanaf daar is het 30 kilometer vliegen over open zee naar

Denemarken aan de overkant, met windkracht 5 tegenwind geen geringe inspanning. Bij het zien van het open water onderbraken veel vogels hun trek en kwamen aan de grond, of vlogen meteen terug naar een bosrijker deel van het eiland. Maar tot mijn verbazing waren er toch zo'n 800 Vinken, Sijzen en Kneuen die na enig getreuzel de oversteek waagden. Bijna kruipend tegen de wind in zag je ze dan op zee uit beeld verdwijnen. Dat de trek van Pijlstaart die dag uitzonderlijk was geweest realiseerden we ons pas 's avonds bij thuiskomst op het vogelstation waar we logeerden: 3700 vogels bleek een record in de telhistorie van Falsterbol

Een slechte dag in Falsterbo is voor onze begrippen nog altijd een hele goede, met die geruststelling waren we naar Zweden vertrokken. Toen de westenwind de volgende twee dagen onverminderd doorblies, en zelfs toenam tot kracht 6 à 7, begonnen we ons toch zorgen te maken. Bij de green op de golfbaan was het dringen voor een beschut plekje achter de grote rozenstruik. De regenbuien werden steeds frequenter en heviger. We zagen een Rosse Franjepoot voorbij vliegen, 5 Kleine Jagers, een Zwarte Zeekoet, maar toen ik de derde dag zelfs een Grauwe Pijlstormvogel oppikte – de eerste waarneming hier sinds 15 jaar – zakte de moed me in de schoenen. Dansende Vinkjes wil ik zien op de beroemdste landtelpost van Europa! Geen zeevogels van de open oceaan!! Om elf uur heb ik mijn verrekijker opgeborgen, en om één uur 's middags lag ik in bed met een goed boek.

Om negen uur 's avonds ging ook de wind liggen. Nog in de schemer namen we de volgende ochtend een strategische plek in voor de rozenstruik. In het donker hoorden we groepjes Vinken en Kepen roepen, die heel hoog leken te vliegen. De Blauwe Jas en de Roze Jas kwamen aangelopen en we schikten wat in qua plek. Er stond een zwak zuidwestenwindje en er hing lage bewolking, er hing spanning in de lucht. Naarmate het lichter werd namen de aantallen Vinken toe en iets na zonsopgang barstte het los. Geleidelijk versmolten de langtrekkende groepen vogels tot een enorme onophoudelijke stroom, zowel hoog als laag in de lucht. Het was alsof iemand de stop uit Scandinavië had getrokken. Het veld van de dichtstbijzijnde hole werd overspoeld door tijdelijk rustende Kepen, Vinken en Groenlingen. Groepen van duizenden vogels zwermden tussen de rozenbottels. Dit was goede trek, de massaalste vogeltrek die ik ooit had gezien.

Die ochtend vlogen er 471.400 Vinken en Kepen voorbij, en daarnaast tienduizenden Kneuen, Groenlingen en Sijzen, een van de beste vinkendagen op Falsterbo ooit. Ik had ontzag voor de Blauwe en Roze Jas, want tellen met zulke aantallen valt niet mee. Later op de ochtend trok de bewolking op, en veranderde ook het soortenspectrum. Groepen van honderden Houtduiven begonnen door te trekken, en ook Pimpelmezen zijn in Falsterbo echte trekvogels die houden van een zonnetje. Mooi was ook de trek van de Klapekster. Met een rukkerige

vlucht vliegen ze de open zee op, met elke serie vleugelslagen hoogte winnend. Hoger en hoger klimmen ze, totdat je ze uiteindelijk uit het oog verliest.

Wat werkelijk irritant is op een landtrekelpost, zijn mensen die te veel praten. Met teveel gepraat mis je alle leuke krenten in de pap. Wat voor Zweden nog irritanter is dan mensen die te veel praten, zijn Nederlanders die te veel praten. De verhouding van de nationaliteiten op de telpost is opvallend: de helft Zweden, de helft Nederlanders. Waarschijnlijk is het de manier van vogels kijken zoals je dat doet in Falsterbo, die juist in Nederland zo populair is en veel Nederlandse vogelaars trekt. Meewarige blikken gingen rond tussen de Zweden, wanneer de excursieleider van een Nederlandse vogelwerkgroep ietsje verderop weer "GEELGORS!!" over het golfbaantje deed galmen. Vooral de Roze Jas – die op zich wel hield van een praatje in het Zweeds – zag je af en toe de nagels in het statief knippen van ergernis. En nu uitgerekend wij, die rustige aardige jongens uit Zuid-Kennemerland, die de hele ochtend hadden staan fluisteren temidden van het Zweedse gebabbel, werden uiteindelijk zijn uitlaatklep. "If you want to stand HERE, you SHUT UP. If you CAN NOT, you can just ..." – en hier maakte hij wegwerpgebaar richting de kale punt van het schiereiland, onder het uitstoten van een briesend geluid. Ik zag een kloddertje speksel landen op het gemillimeterde gras van de green.

Dat deed wat ons betreft de deur dicht. Geen woord zou nog over onze lippen komen. Nog heel wat leuke soorten vlogen voorbij die dag: Geelgorzen, IJsgorzen, 350 Boomleeuweriken, 3 Velduilen, Klapeksters. Maar in alle bescheidenheid moet ik wel opmerken, dat er daarvan uiteindelijk wel erg weinig van in de boeken zijn beland. Dat krijg je als je van de kook raakt. Dat krijg je ook als je verwend bent. _

Op de hei van Falsterbo sloten we de dag af. Daar draaiden in de middagzon thermiekkolommen met tientallen Buizerds, Sperwers, Rode Wouwen en Ruigpootbuizerds. Een wolkenloze zonsopkomst volgde op onze laatste ochtend, met in de schemer vele vertrekkende Sperwers en – nu de kou in het noorden inviel – duizenden Houtduiven. Rond elf uur betrok de lucht en begon onze terugreis. Met een geruststellende miezerregen passeerden we de grens met Denemarken.

Adriaan Dokter